

HØRINGSNOTAT

Rent drikkevand og sikker kemi

J.nr. 2024 - 2636

Ref. SIMAJ

Den 10. juni 2024

Høringsnotat

Bekendtgørelserne blev sendt i ekstern høring den 14. marts med frist for afgivelse af høringssvar den 16. april 2024. Det drejer sig om bekendtgørelse om frister for og krav til indhold af aftaler, påbud og forbud om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for boringsnære beskyttelsesområder og bekendtgørelse om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning.

Høringssvarene til de to bekendtgørelser er indsat i samme høringsnotat, da reglerne hænger sammen, idet de begge er en del af beskyttelsesindsatserne i de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Miljøministeriet har modtaget høringssvar fra 14 kommuner, organisationer og virksomheder.

Høringssvar med indholdsmæssige bemærkninger til de to bekendtgørelser kommer fra Brønderslev Kommune, Bæredygtigt Landbrug, Dansk Gartneri, Dansk Planteværn, Danske Vandværker, DANVA, Horsens Kommune KL, Landbrug & Fødevarer, Nordfyns Kommune på vegne af kommunerne Assens, Fredericia, Langeland, Middelfart, Nyborg, Odense og Svendborg, Odsherred Kommune, Vordingborg Kommune, Aalborg Forsyning og Aalborg Kommune

Følgende eksterne høringssvar har oplyst, at de ikke havde nogle bemærkninger til høringen:

Centralorganisationernes Fællesudvalg, Naturvårdsverket, og Dansk Arbejdsgiverforening.

Miljøministeriet takker alle høringssvarter for deres afgivne høringssvar.

I det følgende gennemgås høringssvarene. Miljøministeriets kommentarer hertil er anført i kursiv. Høringssvarene er kun gengivet hovedtræk. For høringssvarene i deres helhed henvises til Høringsportalen.

Aftaler

Flere interessenter, herunder Aalborg og Nordfyns kommuner mfl. påpeger, at fristen for hhv. indgåelse af aftaler er for kort, når der bl.a. skal tages højde for vurdering af erstatningsbeløb, sagsoplysning og politisk behandling. Der henvises

bl.a. til større projekter om eksempelvis multifunktionel jordfordeling, som ikke kan nå at blive forhandlet færdigt inden fristen på 6 måneder.

DANVA spørger ind til, hvordan man skal forholde sig til aftaler forsøgt indgået i første halvdel af 2024.

Odsherred Kommune spørger om, hvis den frivillige aftale misligholdes af lodsejeren, og vandværket ikke bruger sine sanktionsmuligheder i den frivillige aftale, har kommunen så hjemmel til at give påbud til lodsejeren.

Odsherred Kommune spørger endvidere, om den frivillige aftale skal opløses før kommunen kan give et påbud.

Miljøministeriets svar

Perioden er fastsat af hensyn til at opnå en hurtig og effektiv beskyttelse af drikkevandet samtidigt med, at der er afsat tid til både indgåelse af aftaler og udstedelse af påbud, herunder sagsbehandling og politisk behandling, mm. Kommuner og vandforsyninger er siden 2019 blev opfordret til at følge op på de indsatsbehov, som risikovurderingerne viser, og det er dette arbejde, der skal videreføres med de nye regler.

For aftaler, der er forsøgt indgået i første halvdel af 2024, gælder at der skal være forsøgt indgået en aftale efter de tidligere regler eller den kommende § 13 f, før kommunen skal udstede påbud eller forbud. Kommunens frist for at udstede påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a vil være den 1. marts 2025, uanset om aftalen er forsøgt indgået efter de tidligere regler eller efter vandforsyningslovens § 13 f.

For aftaler der misligholdes, hvis lodsejer eksempelvis fortsætter med at anvende pesticider, henvises til afsnittet herom i Miljøstyrelsens BNBO-vejledning. BNBO betragtes ikke som beskyttet, hvis misligholdelsen af aftalen indebærer, at der fortsat anvendes pesticider på BNBO.

En frivillig aftale skal ikke opløses, førend kommunen kan give et påbud, da et påbud ikke er nødvendigt, hvis BNBO i forvejen er beskyttet ved en aftale om pesticidfri drift.

Der indsættes i en tilføjelse til § 3, stk. 2, hvoraf det kommer til at fremgå, at aftaler efter § 3, stk. 1, skal være tilbudt lodsejeren senest den 1. december 2024. Tilføjjelsen har til formål at sikre, at vandforsyningerne påser, at lodsejerne har tilstrækkelig tid til at overveje, om de vil indgå aftalen, inden kommunen skal påbegynde sagsbehandling om påbud, og det i øvrigt sikres, at kommunerne har nok tid til at udstede påbud. Processen vil blive uddybet i Miljøstyrelsens vejledning.

Varighed og indhold af påbud

Horsens Kommune bemærker, at nye BNBO forventes udpeget i udpegningsbekendtgørelsen, som træder i kraft den 1. juli 2025 og spørger ind til, om Miljøministeriet er opmærksom på, at der bliver tale om midlertidige og meget kortvarige påbud, når BNBO efterfølgende udpeges på ny.

Danske Vandværker bemærker, at det bør klarlægges, hvad der skal ligge til grund for, at kommunerne er forpligtet til at meddele påbud inden 31. december 2024. De anfører, at der f.eks. kan være sendt et tilbud til en lodsejer før 31. december 2023, som lodsejeren ikke har reageret på eller først reagerer på i 2024. Eller der kan være uenighed mellem parterne om, hvorvidt det er rigtigt, at der ikke har været mulighed for at indgå en aftale.

Danske Vandværker bemærker endvidere, at det ikke er logisk at der står, at kommunalbestyrelsen "kan" udstede påbud, hvis der uden held er forsøgt indgået en frivillig aftale før 31. december 2023, da kommunen kan dette i forvejen. De anfører i den forbindelse, at "kan" bør ændres til "skal", eller alternativt blot angive at der skal være meddelt påbud senest 31. december 2024.

KL er bekymret for, at kommunernes myndighedsrolle udvandes ved indgåelse af frivillige aftaler. De anfører, at hvis lodsejer ikke overholder vilkår, skal det løses ved privatretslig afgørelse. I det lys, er den bedst juridiske løsning et påbud, da det sikrer, at kommunen forsat har mulighed for at håndhæve brud på vilkår. Kommunernes frivillige aftaler bør derfor være varsling af vilkår i et påbud.

KL bemærker endvidere, at ministeriet bør overveje, hvordan evt. hjemsendte og ophævede påbud skal håndteres i forhold til indberetning til Miljøstyrelsen.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet ændrer ordlyden i § 6 fra "kan" til "skal", således at kommunen skal udstede påbud eller forbud senest den 31. december 2024, hvis der inden 31. december 2023 er forsøgt indgået en aftale.

Påbud eller forbud inden for BNBO efter den kommende § 24 a i miljøbeskyttelsesloven skal opretholdes, uanset om samme BNBO efterfølgende udpeges på ny pga. eksempelvis ændringer i forsyningsstrukturen. Årsagen til dette er bl.a., at erstatningen forventes udregnet og udbetalt ud fra en vurdering af, at beskyttelsen er varig. Miljøministeriet er opmærksom på, at det kan betyde, at beskyttelsestiltag opretholdes i situationer, hvor indvindingen efterfølgende lukkes.

Hvis en BNBO ved genudpegning bliver mindre i arealmæssigt omfang, bliver beskyttelsesindsatsen ved enten aftale eller påbud således ikke tilsvarende mindre. Hvis BNBO ved genudpegning bliver større, bliver beskyttelsesindsatsen heller ikke tilsvarende større, men bliver omfattet af reglerne i § 13 f i vandforsyningsloven og § 24 a i miljøbeskyttelsesloven, således at disse områder også vil skulle beskyttes, hvis en beskyttelsesindsats i øvrigt er nødvendig.

Der er derfor ikke tale om, at kommunerne kommer til at skulle udstede kortvarige eller midlertidige påbud, da disse består, uanset om forholdene inden for BNBO efterfølgende ændrer sig.

For så vidt angår KL's bemærkning om, at kommunernes myndighedsrolle udvandes ved indgåelse af frivillige aftaler, og at den bedste juridiske løsning er et påbud, kan kommunerne i dag efter gældende regler beskytte BNBO.

Påbud og forbud der ophæves som følge af, at kommunens afgørelse underkendes ved Miljø- og Fødevareklagenævnet vil skulle ændre status i indberetningen til Miljøstyrelsen, så det sikres, at tallene på de gennemførte indsatser er retvisende.

Aftaler der er forsøgt indgået før den 31. december 2023

Horsens kommune ønsker en afklaring af, om det er §§ 5 eller 6 der skal anvendes for hele BNBO-arealet, eller om det er på matrikel/lodsejer-niveau inden for BNBO-arealet – f.eks. i tilfælde hvor et vandværk ikke har forsøgt at indgå frivillige aftaler med alle lodsejere inden for et BNBO inden den 31. december 2023, men kun har været i dialog eller forhandling med nogle af lodsejerne.

Odsherred Kommune ønsker afklaret, hvilken type dokumentation vandværker og lodsejere skal have og sende til kommunen, for at vise at de har forsøgt at indgå en aftale inden den 31. december 2023.

KL bemærker, at det er uklart, hvor meget indsats, der skal lægges i et forsøg på at indgå frivillige aftaler. De anfører, at det bør konkretiseres, så hverken vandforsyning, lodsejer eller kommune er i tvivl om, hvornår en sag overgår til påbud.

Nordfyns Kommune m.fl. bemærker, at hvor en aftale mellem grundejer og vandforsyning eller kommune allerede er forsøgt indgået før den 31. december 2023, men hvor dette ikke har lykket, skal kommunen træffe afgørelse om påbud eller forbud senest den 31. december 2024. Det er deres opfattelse, at kommunerne godt kan bruge 2 måneder ekstra sagsbehandlingstid i forhold til udarbejdelsen af påbud/forbud, således at fristen er den 1. marts 2025. Dette begrundes med, at indsatsen med erhvervsmæssig pesticidfri drift i langt de fleste tilfælde først igangsættes efter høst 2025.

Miljøministeriets svar

Fristen for aftaler der er forsøgt indgået inden den 31. december 2023, men hvor BNBO ikke er blevet beskyttet, er indsat for at imødekomme muligheden for at gå direkte til påbud eller forbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a, da det er Miljøministeriets vurdering, at en del af aftalerne allerede er forsøgt indgået uden, at det har ført til, at BNBO er blevet beskyttet.

Miljøministeriet er opmærksom på, at der inden for samme BNBO både kan være nogle lodsejere der er blevet tilbudt en aftale og andre der ikke. Hvilke regler der gælder afhænger af, om der er blevet forsøgt indgået en aftale eller ej, og om der i øvrigt er et indsatsbehov eller ej. Hvis kommunerne selv har data på markniveau, bør de tage højde for det som en del af beskyttelsesindsatserne.

Fristen på 1. marts 2025 er fastsat af hensyn til at give lodsejerne tid til at indrette sig efter påbuddet ved eksempelvis høst eller afvikling af eksisterende markplaner samtidig med, at der sikres fremdrift i kommunernes beskyttelsesindsatser. Hvis tidspunktet for, hvornår kommunerne skal have truffet afgørelse, rykkes yderligere, vil lodsejerne have tilsvarende mindre tid til at indrette sig efter påbuddene.

Nye udpegninger og genberegninger af BNBO

Landbrug & Fødevarer mener, at det tydeligt bør fremgå af bekendtgørelsen, at vurderinger af indsatsbehov i et givent BNBO med tiden kan ændres med en ny indberetning, såfremt der sker ændringer i forsyningsstrukturen i kommunen.

Horsens Kommune bemærker, at det ikke fremgår tydeligt i bekendtgørelsen, hvor lang tid kommunen har til at gennemgå og vurdere indsatsbehovet i et BNBO, efter BNBO er udpeget i bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcen.

Danske Vandværker mener, at det bør være muligt for kommunen at afvente genberegninger og nye udpegninger af BNBO, hvis kommunen vurderer, at der inden for et par år sker relativt store ændringer i vandværkets gældende indvindingstilladelser, der kan få indflydelse på størrelsen af BNBO, som skal beskyttes. Som eksempel herpå nævnes igangværende udstykning af nye ejendomme eller ny industri, heriblandt Power-to-X.

Vordingborg Kommune spørger indtil, hvordan kommunerne skal forholde sig i det "limbo", der opstår mellem en ny boring er etableret til det tilhørende BNBO er udpeget i udpegningsbekendtgørelsen.

DANVA bemærker, at mange forsyninger mangler at få fornyet indvindingstilladelser, hvilket ofte giver forældede BNBO. Der er således DANVA's opfattelse, at de nuværende udpegede BNBO forventes pålagt beskyttelse selvom det er klart, at der kommer væsentlige ændringer i en kommende udpegningsbekendtgørelse.

KL bemærker, at Miljøministeriet bør fremhæve, at ministeriet ikke planlægger at sætte frister for påbud for BNBO under genberegning. KL påskønner, at ministeriet har imødekommet ønsket om at afvente genberegning for de aktuelle BNBO.

Miljøministeriets svar

BNBO der opstår på baggrund af nyligt etablerede boringer vil først være omfattet af de kommende regler, når de fremgår af udpegningsbekendtgørelsen, da det er udpegningerne heri, der fastsætter hvilke BNBO skal danne grundlag for de efterfølgende risikovurderinger. Dette er årsagen til, at der i miljøbeskyttelseslovens § 24 a, stk. 1, henvises til udpegningerne i § 11 a, stk. 1, nr. 6, i vandforsyningsloven.

Alt efter kommunens konkrete vurdering af indsatsbehov i BNBO, vil kommunen kunne vurdere, at indsatsen ikke er nødvendig for den del af et BNBO, som de forventer er fjernet ved den næste udpegning. Kommunen vil dog være nødt til at revurdere denne risikovurdering, hvis udpegningen viser sig at være en anden.

Der henvises i øvrigt til afsnittet om varighed af påbud.

Erstatninger

Horsens Kommune spørger ind til, hvornår vandværket skal udbetale erstatningen til lodsejer, hvis en eksisterende markplan endnu ikke er blevet afviklet.

Vordingborg Kommune spørger ind til, om det ved påbud er op til kommunen at afgøre, om erstatningen kan være en engangserstatning eller en årlig udbetaling oplyser videre, at det vil kræve ekstra ressourcer at udregne erstatningsstørrelserne, da det ikke er et område, man normalt håndterer i vandforsyningssammenhæng.

KL bemærker at størrelsen på erstatningen er den største hindring for indgåelse af aftaler, hvorfor der bør gives vejledende takster. Desuden bør det godtgøres, hvilke udgifter der kan gives erstatning for.

DANVA ønsker en afklaring af, om der er alternativer til en vedtaget vandforsyningsplan, der kan gøre det ud for ”konkrete planer”, så kundernes penge ikke anvendes til erstatningsbetaling for et BNBO, som flyttes eller sløjfes.

Miljøministeriets svar

I lovforslaget er der ikke taget stilling til tidspunktet for, hvornår vandforsyningen skal udbetale erstatningen ved indgåelse af aftaler efter § 13 f, men udbetalingstidspunktet vil kunne følge princippet i § 64 e, stk. 5, hvoraf det fremgår, at erstatningen udbetales af vandforsyningen senest på samme tidspunkt et påbud eller forbud skal efterkommes.

Erstatningerne skal udregnes og udbetales som en engangserstatning. Erstatningerne skal udregnes konkret ud fra de lokale forhold, og det er derfor en opgave, der ligger hos vandforsyninger og kommuner. I øvrigt henvises til beregningerne foretaget af IFRO.

Herudover kan sager fra taksations- og overtaksationskommissioner bidrage til fastsættelsen af erstatningstakster, når det i øvrigt påses, at erstatningerne beregnes ud fra en konkret vurdering.

I de sager hvor taksationsmyndighederne afsiger kendelser om et beløb, der er lavere end det beløb, som kommunen har udregnet og udbetalt til lodsejer, vil lodsejer blive forpligtet til at tilbagebetale differencen.

Risikovurderinger

Aalborg Kommune oplyser, at det er usikkert, om de risikovurderinger der er udarbejdet med henblik på en vurdering af, hvilke BNBO der skal beskyttes er tilstrækkeligt grundlag for påbud.

Bæredygtigt Landbrug mener, at der i risikovurderingerne mangler en sammenhæng mellem indgrebet mod landmanden og rent drikkevand og henviser til, at det ikke fremgår, at det er et krav, at kommunerne ved nødvendighedsvurderingen skal undersøge og inddrage det forhold, at der er fundet stoffer i forsyningsboringerne fra dyrkningsfladen.

Odsherred Kommune ønsker afklaret om områder, hvor der ikke anvendes pesticider erhvervsmæssigt, fx økologisk landbrug eller andre arealer, hvor der ikke sprøjtes, ikke er omfattet af kravet om risikovurderingen. I så fald ønskes en afklaring af, hvilken dokumentation der skal være, for at vise, at man ikke anvender pesticider erhvervsmæssigt. Yderligere ønskes en afklaring af, at hvis

områderne/BNBO ikke er omfattet af loven, men kommunen har risikovurderet dem, skal der da indgås aftaler på disse arealer, hvor der ikke anvendes pesticider erhvervsmæssigt.

DANVA mener, at det er afgørende for deres medlemmer at blive hørt i forhold til resultatet af risikovurderingen og tilføjer, at de specielt gerne vil inddrages, hvis man beslutter sig for at ophæve en tidligere beslutning om et beskyttelsesbehov.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet lægger til grund, at risikovurderingerne er tilstrækkelige til at danne grundlag for kommunernes efterfølgende påbud, da formålet med den daværende BNBO-bekendtgørelse netop var at forpligte kommunerne til at foretage vurderinger af indsatsbehovet af BNBO. For så vidt angår økologisk dyrkning forpligtes kommunerne til at foretage en tilbundsående risikovurdering af BNBO, uanset om der dyrkes økologisk eller ej, da det skal sikres, at lodsejere der dyrkes økologisk også omfattes af reglerne om aftaler og påbud.

Påbuddene vil kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og det er Miljøministeriets forventning, at eventuelle afgørelser herfra vil kunne bidrage til en praksis i forhold til, hvilke faglige forhold der kan danne grundlag for afgørelser efter miljøbeskyttelseslovens § 24 a for så vidt angår fremtidige boringer, der omfattes af reglerne.

I forhold til henvisninger til tidligere afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der vedrører påbud eller forbud efter de eksisterende regler i miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 26 a, bemærker Miljøministeriet, at anvendelsesområdet for den nye § 24 a i miljøbeskyttelsesloven er mere snævert end de eksisterende påbudsbestemmelser, og afgørelserne vedrørende miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 26 a dermed ikke nødvendigvis kan sammenlignes en til en.

Miljøministeriet kan i øvrigt tilføje, at der godt kan være et indsatsbehov i BNBO, også selvom der ikke er fundet pesticidrester i grundvandet, idet der kan gå lang tid, før pesticider eller restprodukter heraf kan måles i grundvandet. Det understreges dog, at indsatsbehovet fortsat er en konkret vurdering, som foretages af kommunen.

For afklaring af risikovurderingen i forhold til erhvervsmæssig anvendelse af pesticider henvises til Miljøstyrelsens BNBO-vejledning.

Anvendelse af pesticider godkendt til økologisk dyrkning

Landbrug & Fødevarer og Dansk Planteværn bemærker, at pesticider godkendt til økologi også kan anvendes på konventionelle bedrifter og mener derfor, at der i § 2, stk. 3, skal indføres et "der udelukkende er" efter "pesticider".

Danske Vandværker finder det uheldigt, at økologiske arealer fuldt ud sidestilles med konventionelt dyrkede, da det vil betyde, at kommunerne i fremtiden skal holde øje med ejendomshandler og omlægning fra økologisk til konventionel drift i de tilfælde, hvor der er indgået en aftale uden, at der er udbetalt kompensation.

Danske Vandværker påpeger videre, at der bør være mulighed for at tinglyse en deklaration, der, uden at der gives kompensation, forpligter lodsejeren til at meddele, hvis der sker omlægning til konventionel drift, eller hvis ejendommen sælges, og at dette kan ske, uden at lodsejeren mister muligheden for økologisk arealstøtte.

KL foreslår at der i § 4 blot bør stå "pesticider" i stedet for "pesticider, som er godkendt til konventionel brug". De anfører i den forbindelse, at forbuddet bør gælde alle pesticider.

Odsherred kommune ønsker oplyst om økologiske landmænd også skal indgå en aftale og om aftalen skal tinglyses på ejendommen for at være gældende i forhold til opfyldte lovgivningen. Derudover ønskes en afklaring af, om der skal indgås aftaler for arealer, hvor der ikke anvendes pesticider, fx, hvis det kan dokumenteres at der ikke bliver brugt pesticider. Endvidere ønskes en afklaring af om Naturstyrelsen og andre statslige enheder/offentlige enheder også laver aftaler med vandværkerne om pesticidfri drift.

Miljøministeriets svar

Lodsejere der dyrker økologisk skal sidestilles med lodsejere, der dyrker konventionelt og skal således også tilbydes en aftale eller omfattes af kommunens påbud eller forbud, hvis risikovurderingen viser, at en indsats er nødvendig. En tinglyst aftale om økologisk drift kan få betydning for jordværdien inden for BNBO, hvilket skal afspejles i erstatningsbeløbet. Aftalen eller påbuddet skal tinglyses på BNBO.

Baggrunden for at der fortsat kan anvendes pesticider godkendt til økologisk dyrkning som led i en aftale eller et påbud er, at Miljøministeriet lægger til grund, at denne type pesticider ikke i samme grad udgør en forureningsfare for vandressourcen og derfor kan betragtes som en tilstrækkelig beskyttelsesindsats.

Miljøministeriet er enig i, at beskyttelsesindsatser der omfatter anvendelse af pesticider der udelukkende er godkendt til økologisk anvendelse kun er tilstrækkelige i det omfang, der udelukkende dyrkes økologisk inden for BNBO og således ikke anvendes pesticider til konventionelt brug. Der er derfor foretaget rettelser i § 2, stk. 3.

Ordlyden vil herefter være: "3) Pesticidfri drift: Drift hvor der ikke anvendes pesticider til konventionelt brug, eller hvor der alene sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, der er tilladt anvendt i økologisk brug."

Naturstyrelsen eller andre offentlige myndigheder er ikke omfattet af reglerne og forpligtes ikke til at indgå aftaler om pesticidfri drift. Der eksisterer allerede en aftale mellem staten, regionerne og kommunerne om at udfase brugen af pesticider.

Flerårige afgrøder

Dansk Gartneri gør opmærksom på, at der kan være særlige problematikker, som relaterer sig til produktion i gartnerierhvervet og henviser til, at for mangeårige

kulturer, fx æbler, kirsebær, buskfrugt, o.l., der kan være beliggende i BNBO, vil den 2-årige periode til at høste afgrøderne langt fra være tilstrækkeligt. Derfor bør der ifølge Dansk Gartneri indtænkes særlige vilkår og kompensationsordninger for dette erhverv, idet et forbud her kan udgøre en risiko for, at arealerne ikke kan dyrkes rentabelt og derfor må tages ud af produktion.

Dansk Planteværn finder det positivt, at man tager højde for flerårige markplaner, så landmænd, som har investeret i etablering af flerårige afgrøder, ikke unødigt straffes med et straks-påbud.

Miljøministeriets svar

Der er i bekendtgørelsen indsat mulighed for at tage højde for afvikling af eksisterende markplaner. De pågældende lodsejere vil dermed have ret til at afvikle eksisterende markplaner, førend de skal efterleve kommunens påbud. I tilfælde af, at der er tale om flerårige afgrøder kan lodsejere, vandforsyninger og kommuner tage højde for dette ved erstatningsudmålingen ved hhv. indgåelse af frivillige aftaler og påbud.

Omfanget af grundvandsbeskyttelsen

Aalborg Forsyning mener, at man ville have styrket kommunernes opgave med indsatsplanlægning og dermed grundvandsbeskyttelsen, hvis man i bekendtgørelserne havde skrevet "indvindingsoplade" i stedet for "boringsnære beskyttelsesområder" og "forureningstrusler" i stedet for "pesticider". Det er Aalborg Forsynings vurdering, at den kommunale indsatsplanlægning med de nye regler i bekendtgørelserne ikke længere er en reel vej til grundvandsbeskyttelse.

DANVA ønsker en afklaring af, hvordan man håndterer hensynet til realiseringen af større grundvandsbeskyttelsesprojekter, hvor påbudsfristerne i BNBO-arealer udgør en lille del af et større projekt.

Miljøministeriets svar

Bekendtgørelserne vil kun omhandle boringsnære beskyttelsesområder udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 6, i vandforsyningsloven, da de nye regler udmønter tillægsaftalen til pesticidstrategien for 2017-2021.

Reglerne om kommunernes indsatsplanlægning gælder i øvrigt stadig, uanset nærværende bekendtgørelser.

Hvad angår ønsket om afklaring i forhold til, hvordan det forholder sig med mindre BNBO, som er en del af et større grundvandsbeskyttelsesprojekt, gælder fristerne i bekendtgørelsen uanset BNBO's størrelse, og om dette indgår i et større projekt eller ej.

Kommuner og vandforsyninger vil enten kunne indgå aftaler af større omfang efter den kommende § 13 f i vandforsyningsloven eller beskytte BNBO efter de kommende regler og herefter iværksætte supplerende beskyttelsestiltag som en del af det større grundvandsbeskyttelsesprojekt. Miljøministeriet er opmærksom på, at dette kan medføre, at nogle lodsejere vil blive kontaktet af flere omgange.

Kommuner og vandforsyninger kan uanset de nye regler fortsætte med etablering af grundvandsparker og andre drikkevandsbeskyttende tiltag efter eksisterende regler i vandforsyningsloven og miljøbeskyttelsesloven.

Statsstøtte

Bæredygtigt Landbrug finder det kritisabelt, at Miljøministeriet ikke har fået EU-Kommissionens godkendelse af, at en erstatning som følge af et forbud ikke udgør ulovlig statsstøtte.

Miljøministeriets svar

Kommissionen er enekompetent på spørgsmål om statsstøtte. Kommissionen har i den forbindelse tidligere vurderet, at betaling af erstatning for ekspropriation, ikke er at regne for statsstøtte. Herudover har kommissionen vurderet, at det også gør sig gældende for andre former for erstatning på ekspropriationslignende vilkår, herunder ved frivillige aftaler omkring restriktioner i BNBO, hvis disse alene gives for et lidt tab og ville være tilgængelig for enhver virksomhed på lige vilkår.

Hvis en grundejer skal indgå i en frivillig aftale om stop af erhvervsmæssig anvendelse af sprøjtemidler i et BNBO, skal det modsvares af fuld erstatning. Den fulde erstatning skal gives på ekspropriationslignende vilkår, og den gives for det tab, som lodsejeren har. Det er fortsat Miljøministeriets vurdering, at det beløb, som lodsejeren vil kunne modtage i forbindelse med en frivillig aftale om pesticidfri drift, ikke er at regne for statsstøtte. Erstatningen eller kompensationen ved frivillige aftaler skal aftales mellem den lodsejer, som ejer jord inden for et BNBO og den vandforsyning, som indvinder drikkevand fra boringen. De to parter har modsatrettede interesser, og det må derfor forventes, at erstatningen vil blive givet på rimelige vilkår, og at lodsejeren hverken over- eller underkompenseres.

BNBO-vejledning

Horsens kommune bemærker, at hvis kommunerne skal sikre en ordentlig implementering, er der behov for, at Miljøstyrelsen hjælper implementeringen på vej og spørger i øvrigt ind til, hvornår Miljøstyrelsens vejledning offentliggøres.

Danske Vandværker finder det vigtigt, at det kommer til at fremgå af vejledningen, hvad vandværkernes og kommunernes rolle er i processen med at få indgået aftaler, herunder i forhold til beskyttelse af fremtidige BNBO, der endnu ikke er risikovurderede.

KL bemærker, at lovgivningen rejser spørgsmål ift. proces, rollefordeling og snitflade og overdragelse af opgave mellem forsyninger og kommunerne. KL bemærker endvidere, at det skal være klart, hvornår forsyningerne har udført deres opgave, hvad de skal overlevere til kommunerne og hvornår kommunerne skal tage over.

DANVA bemærker at det skal præciseres hvad der ligger i de enkelte bestemmelser enten i vejledningen eller ved tilpasning af ordlyd i bekendtgørelsen, så der er overensstemmelse mellem bekendtgørelse og høringsnotat.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet er løbende i dialog med Miljøstyrelsen mhp. at tilrette vejledningen i overensstemmelse med de nye regler, og vejledningen vil blive udstedt i tide til, at kommuner og vandforsyninger vil få tid til at sætte sig ind i de nye regler. Forventet dato for ekstern høring er den 14. juni 2024.

Formkrav til og indhold af aftaler

Odsherred Kommune ønsker en afklaring af, om en aftale først er indgået, når den er tinglyst.

Odense kommune bemærker, at aftaler der skal indgås på "rimelige vilkår", er en løs formulering, og at det er subjektivt hvorvidt vilkår er rimelige. KL tilslutter sig denne bemærkning, idet de bemærker at formuleringen kan give anledning til fortolkningsproblemer.

KL ønsker desuden af afklaring af, om "rimelige vilkår" skal forstås som en overholdelse af forvaltningsloven eller som mere konkrete vilkår, fx erstatningens størrelse.

Horsens kommune ønsker en afklaring af hvilke formkrav der gælder i vurderingen af, hvornår der er forsøgt indgået en aftale.

Danske Vandværker bemærker, at der bør fastlægges en proces for afklaring af, om der er indgået en aftale inden for 6 måneder. Det bør desuden klart fremgå, om det er kommunen eller vandværkerne der antages at have initiativpligten i forhold til indgåelse af frivillige aftaler for BNBO, der endnu ikke er risikovurderede.

Miljøministeriets svar

Indgåelsen af aftaler følger de almindelige aftaleretlige regler. Aftalen er ikke først gyldig, når den er tinglyst, men når den formelt set er indgået, eksempelvis ved en underskrift. Det vil fortsat være et krav, at aftalen tinglyses for at tydeliggøre over for eventuelle købere eller andre, der formodes at ville dyrke jorden eller andet, at der gælder en restriktion inden for det pågældende BNBO.

I forhold til at aftalerne skal indgås på rimelige vilkår indebærer dette bl.a., at det beløb der indgås aftale om skal ske inden for reglerne om vandsektorens økonomiske rammer, og at de almindelige aftaleretlige regler finder anvendelse.

Erhvervsmæssig brug af pesticider

Odense kommune ønsker en afklaring af, hvad der kan indregnes som erhvervsmæssig brug af pesticider. De spørger i den forbindelse, om en grundejerforenings eller en boligforenings brug af pesticider betragtes som erhvervsmæssig, såfremt de betaler et firma eller egne ansatte for at holde et grønt areal el.lign. De spørger endvidere hvordan det forholder sig med firmaer, der udfører plænerens, fliserens el.lign., og om de må bruge pesticider indenfor et boringsnært beskyttelsesområde.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet henviser til lovforslagets afsnit om definitionen af erhvervsmæssig anvendelse og Miljøstyrelsens BNBO-vejledning for en

uddybning af begrebet og kan tilføje, at det er op til kommunerne at vurdere, i hvilke tilfælde der er tale om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider med udgangspunkt i definitionen i lovbemærkningerne og vejledningen.

Indvinding

DANVA bemærker, at der mangler klare retningslinjer for håndtering af de situationer, hvor det forventes, at en indvinding ophører inden for en begrænset tidshorisont.

Miljøministeriets svar

Ved den kommunale vurdering af, om en indsats i BNBO er nødvendig eller ej, har kommunerne kunnet tage højde for, om en boring planlægges sløjfet inden for 3-5 år og på den baggrund kunnet vurdere, at en indsats ikke er nødvendig. I de BNBO, som vil blive beskyttet, men hvor boringen efterfølgende sløjfes, vil en aftale eller et påbud dog stadig skulle overholdes. Årsagen til dette er, at en eventuel erstatning forventes at blive givet ud fra forudsætningen om, at beskyttelsen er varig.

Indberetningspligt til Miljøstyrelsen

KL foreslår, at der kan indberettes på dele af et BNBO, hvis vi skal opnå en fyldestgørende indberetning af status. Der kan være flere lodsejere på et BNBO, hvilket medfører, at der kan være forskellig status indenfor samme BNBO. Det vil sige, at der både kan være meddelt påbud og indgået frivillige aftaler inden for samme BNBO. Dette kan ikke indberettes, som systemet er på nuværende tidspunkt, da der kun kan indberettes samlet for et helt BNBO.

Miljøministeriets svar

Miljøministeriet er opmærksom på, at der kan være forskellige indsatsbehov inden for samme BNBO, men indberetningsløsningen til Miljøstyrelsen skelner ikke mellem forskellige indsatsbehov, idet det alene er muligt at indberette indsatsbehov per BNBO. Kommunerne bør dog uanset hvad tage højde for forskellige indsatsbehov inden for samme BNBO som en del af risikovurderingen og iværksætte beskyttelsesindsatser herefter. Når indsatserne er gennemført og de tinglyste aftaler indberettes i datasættet "Aftalearealer for grundvandsbeskyttelse", kan dette datasæt sammenlignes med datasættet "Status på BNBO", hvis et BNBO har status "Indsats gennemført", og der i datasættet "Aftalearealer for grundvandsbeskyttelse" kun er indberettet aftalearealer på dele af BNBO, må det lægges til grund, at kommunen har vurderet, at der ikke skal ske en indsats på de øvrige arealer i BNBO.

Der er i øvrigt foretaget ændringer i § 2 og § 4 i BNBO-bekendtgørelsen, så det tydeligere fremgår, at vurderingen af BNBO, jf. § 2 og indberetningen heraf, jf. § 4 skal foretages senest et år fra, BNBO er udpeget i udpegningsbekendtgørelsen. Der er tale om præciseringer af den hidtidige praksis og ikke ændringer af indholdsmæssig karakter.

Klager over afgørelser

DANVA bemærker, at det forvaltningsmæssigt ikke ser ud til, at der kan klages over en afgørelse.

Miljøministeriets svar

Afgørelser efter den kommende § 24 a i miljøbeskyttelsesloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter gældende regler i § 98 i miljøbeskyttelsesloven. Klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at påbuddet skal efterleves, uanset om der klages eller ej.